

mješovite ženidbe za $\frac{1}{4}$ neplodne, što se osobito na školskim obvezanicima opaža. Napokon broj rastavâ ženidbenih raste.

S obzirom na ova i tolika zla prelazi pisac u drugom djelu svoje knjižice na razmatranje dužnosti dušobrižničke, i sredstva kako da se tome zlu odupru. On veli, da se osobita pažnja imade posvetiti velikim gradovima, jer se ovakve ženidbe većinom sklapaju ne na selu već u gradu između radnikâ i služavki. Zato valja nastojati, da se na selu u školi pouče djeca, u propovijedima u crkvi vjernici i inače upute roditelji, a u društvenim sastancima i prigodom kršćanskog nauka odrasla mladež, neka ne idu u grad, nego neka radije ostaju kod kuće, neka svoja polja obrađuju, neka kod kuće zarađuju i bave se obrtom ili drugim zanimanjem. A budući da se ne mogu svi odvratiti od toga, da ne idu u grad radi službe i zarade, valja u gradovima osnovati dovoljno društava u zaštitu mladih djevojaka, valja se za mladež ljubezno zanimati, valja mladež direktno odvracati od mješovitih ženidaba, valja u propovijedi češće isticati i upozoravati na štetne posljedice, valja u štampi te ideje širiti i tako se boriti i raditi, pa nema dvojbe, da bi i Bog ovakovo revnovanje svojim blagoslovom nagradio.

Ova izvrsna knjižica, koja iznosi statistiku Njemačke i državica njezinih i pisana je lih za tamošnje prilike, imade ipak za svakoga čitaoca koristi i pouke. Preporučujem. **Dr. Pazman.**

Arndt Augustin S. I.: Die Zensuren latae sententiae nach neuestem Recht. 8° str. 36. Innsbruck g. 1918. Felizian Rauch. Cijena M. 1.

Novo crkveno pravo izazvalo je već cijelu novu literaturu. Nema časopisa teološkog, a da se ne pišu rasprave i članci o pojedinim ustanovama novoga prava. Časopis teološki u Innsbrucku donosi redovito

sva najnovija djela, koja re dotiču ovoga predmeta. Tako je ova knjižica Arndtova ugledala svijetlo s namjerom, da se prikaže, koje su cenzure (crkvene kazne) jošte u krjeposti nakon izdanja novoga kodeksa. Odatle proizlazi, da odsele imade šest vrsti izopćenja: 1° specialissimo modo reservatae sedi Apostolicae; 2° speciali modo reservatae sedi Ap.; 3° simpliciter reservatae sedi Ap.; 4° Ordinario reservatae; 5° superiori regulari reservatae; 6° nemini reservatae. Na prvu vrst spadaju četiri slučaja, od kojih su tri sasrna nova, te nišu prije pod crkvenu cenzuru ni potpadala. To je 1° svetogrđe počinjeno na presv. Eukaristiji (can. 2320.); 2° tvorni napadaj na osobu Pape (can. 2343); 3° absolvens complicem a peccato turpi (can. 2367.); dosada je ovaj slučaj bio speciali modo reservatus Rom. Pontifici; — 4° directa violatio sigilli sacram. (can. 2369.). Na drugu vrst izopćenja spada 12 slučajeva, od ovih nekoji novi, n. pr. br. 2 suspectus de haeresi (can. 2315), i br. 4. ako nezaređeni misu čita ili pokornike odrješuje (can. 2322.). Na treću vrst spada samo 10 slučajeva (mjesto 19). Od ovih nekoji su novi kao n. pr. br. 8. tko pokuša ženidbu (pa i civilnu samo) sklopiti a ima svečani zavjet čistoće kao klerici viših redova, redovnici i duvne, pa i oni koji pokušaju sklopiti ženitbu s osobom, koja imade svečane zavjete (can. 2388, § 1.); i br. 10. ako kapitularni vikar ili tko drugi bilo iz kaptola ili izvan kaptola koji mu drago službeni spis biskupske kurije bilo sam ili po drugome uzme ili uništi ili zataji ili bitno promijeni (can. 1405.). Nekoji slučajevi otpadaju, n. pr. onaj pod br. 1. (u konst. Apost. Sedis), br. 5. (immunitatem asyli violantes), br. 12. (colligentes elemosynas maioris pretii pro missis), br. 13., br. 14. (religiosi praesumentes sacram. extr. unct. et euchar. ministrare absque parochi licentia), br. 15. (extrahentes reliquias ex catacumbis urbis Romae); nekoji su slučajevi unificirani kao n. pr. brojevi 8.,

9. i 10. po starom u br. 9. po novom i br. 6. i 7. po starom u br. 5. po novom (can. 2342). Nekoje opet otpravilo se u drugu kategoriju. Tako n. pr. izopćenje »violentas manus suadente diabolo iniicientes in clericos...« odsele je biskupu pridržano (can. 2343, § 4.). Četvrta kategorija ovih kazni imade više novih slučajeva. N. pr. br. 1. katolici koji sklapaju ženidbu pred nekatoličkim duhovnikom (can. 2319. 1.); koji sklapajući ženidbu ugovore da će djecu odgajati nekatolički (can. 2319. 2.); koji djecu svoju daju krstiti kod nekatoličkih duhovnika (can. 2319. 3.); roditelji i zamjenici, koji djecu izručuju u odgoj nekatolički (can. 2319. 4.). Sasvim nova kategorija izopćenja jest ova, da se izopćenje pridržava redovničkom poglavaru, a to je u jednom jedinom slučaju, kada koji redovnik postane apostata a religione (can. 2385). Napokon slijedi i šesta kategorija sa svojih šest slučajeva većinom dosadašnjih.

Iz ovoga se vidi, da je ova knjižica zgodna za ispovjednika i bogoslova, koji uči moral ili crkveno pravo. I Noldin imade posebni sveščić »de Poenis ecclesiasticis«, ali je sada postao anakrovičan, pa je potrebno latiti se novijih djela o tom predmetu. Preporučujem.

Dr. P a z m a n.

Carić Dr. Juraj: Priručnik crkvenih zakona po kodeksu sa nekim propisima za splitsko - makarsku biskupiju. Split 1918. U 8-i str. 109. Cijena 6 K, vez. u platno 10 K, vez. u

kožu 20 K. — Naručuje se: Hrv. knjižari. Split.

Novi biskup biskupije Splitske i Makarske izdao je ovu knjigu za svoj dušobrižnički kler. Znajući da je poradi slabih prometnih prilika nemoguće doći do novoga kodeksa, požurio se, da priredi neki kratak tumač, koji bi u jednu ruku privremeno nadomjestio kodeks, a u drugu olakšao porabu kodeksa. On je u ovom »Priručniku« dodao nekim pojedinim kanonima pojedine naputke i propise obvezatne za njegovu biskupiju i time olakšao i poznavanje kodeksa i provedbu diecezanskih propisa. Osim toga pokraj teksta ostavljen je u »Priručniku« bijeli široki rub s tom svrhom, da se može pribilježiti novi sveopći zakon kodeksa, koji se na ovo mjesto odnosi, eventualno novo autentično tumačenje ili novi diecezanski propis. Napokon posebnom naredbom određuje, da si svaki dušobrižnik nabavi po jedan iztisak »Priručnika«.

Ovom knjigom pružena je cijelom hrvatskom svećenstvu potrebna uputa u novi crkveni zakonik. U njoj je u kratko, u glavnim odredbama prikazan sadržaj kodeksa. Poglavitni kanoni su vjerno prevedeni, a raspored »Priručnika« odgovara rasporedu samoga kodeksa. Iza Predgovora I. O kodeksu u opće. II. Opća pravila. III. O osobama. IV. O stvarima. V. O procesima. VI. O zločinima i kaznama. Dodatak. Ovakova je knjiga za praksu dobra, pa može sa zadovoljstvom da je pozdravi u prvom redu diecezansko svećenstvo, a onda u opće hrvatsko svećenstvo. Preporučujem. Dr. P a z m a n.

Pregled časopisâ.

Vrhbosna katoličkoj prosvjeti God. XXXII. Br. 17. 18. Izdaje kaptol Vrhbosanski. Uređuje: Dr. Marko Alaupović.

O. Urban Talijski: O ratu. Razmatranja. — Ivan P. Bock

D. I.: Novi crkveni zakonik o zadnjoj pomasti. — Vladimir Bakotić: Sv. Jeronim. — Iz djela »Wo ist das Glück«: Župnik. — O. Ivan Franjo Durazzo D. I.: Muka Sina Božjega. — Okruž-